

Obsah

53
květen • 99

MVS	■ 2
Zápis ze 136. (9.) schůze výboru MVS	■ 2
Zápis ze 137. (10.) schůze výboru MVS	■ 3
Zpráva o činnosti MVS JČMF v období 1996–1999	■ 4
Zpráva o hospodaření MVS JČMF v období 1996–1998	■ 8
Revizní zpráva	■ 11
Konference českých matematiků 1999	■ 12
Usnesení IX. Valného shromáždění MVS JČMF	■ 12
Zápis diskuse na IX. Valném shromáždění MVS JČMF	■ 14
Zápis ze 138. (1.) schůze výboru MVS	■ 15
Cena MVS pro mladé matematiky	■ 17
Domovská stránka MVS	■ 17
Jubilanti MVS	■ 18
Deset let OS pro výpočetní statistiku	■ 19
Seminář TPA '99	■ 23
EMS	■ 24
Z obsahů EMS Newsletter č. 30 a 31	■ 24
3rd European Congress of Mathematics, Barcelona 2000	■ 25
Call for Marie Curie Fellowships	■ 29
EMS Summer Schools – call for proposals	■ 30
ICM 2002	■ 31
Malý průvodce Prahou Alberta Einsteina (1911–1912) (Alena Šolcová)	■ 32

Vydává Matematická vědecká sekce jako členskou neprodejnou publikaci. Adresa redakce: Jindřich Bečvář, MÚ UK, Sokolovská 83, 186 00 Praha 8, tel. (+2) 219 13 251, e-mail becvar@karlin.mff.cuni.cz; Jiří Rákosník, MÚ AV ČR, Žitná 25, 115 67 Praha 1, tel. (+2) 220 90 731, fax (+2) 222 11 638, e-mail rakosnik@math.cas.cz. Obálka a grafická úprava Karel Horák, zpracováno programem T_EX.

MVS

Zápis ze 136. (9.) schůze výboru MVS JČMF dne 15. 12. 1998

Přítomni: *J. Franců, J. Kratochvíl, B. Maslowski, B. Novák, J. Rákosník, J. Zichová*

Omluveni: *Z. Boháč, M. Krbec, J. Polák, E. Fuchs*

- Program:**
- 1) Zpráva o činnosti MVS
 - 2) Organizace Konference českých matematiků a Valného shromáždění MVS
 - 3) Jubilejní akce MVS
 - 4) Finanční otázky
 - 5) Členská základna
 - 6) Různé

ad 1) Předseda MVS B. Novák informoval o stavu přípravy Zprávy o činnosti MVS. Výbor vzal na vědomí, že zpráva bude po dokončení předána místopředsedovi JČMF Š. Zajacovi.

ad 2) Výbor vyslechl informaci B. Nováka o stavu příprav Konference českých matematiků a Valného shromáždění MVS (Z. Boháč nebyl na jednání přítomen). Prozatím nejsou známy všechny potřebné podklady ani přesné finanční podmínky této akce. Výbor se dále zabýval přípravou programu, zejména pak zajištěním vhodných přednášek. Někteří přednášející již předběžně přislíbili účast, další budou v nejbližší době kontaktováni členy výboru. (V. Zizler, J. Hurt — Matematika 3.0, B. Riečan — Matematika a hudba aj.)

ad 3) J. Kratochvíl informoval o tom, že navrhovaná poštovní známka s matematickými motivy byla schválena příslušnou komisí Ministerstva dopravy a spojů a že v nejbližší době bude MVS kontaktována grafiky pověřenými výtvarným zpracováním této známky.

B. Novák informoval o svém jednání s děkanem MFF, který souhlasil s návrhem výroby kalendáře s matematickými náměty pro rok 2000 (sponzorského kalendáře od Komerční pojišťovny). J. Kratochvíl upozornil na možnost vydání matematického kalendáře k volnému prodeji s vhodným námětem (např. matematika a umění).

Výbor pověřil J. Kratochvíla a J. Rákosníka, aby iniciovali vznik komise, která by koordinovala propagační aktivity k roku 2000 v rámci matematiky.

ad 4) B. Maslowski informoval o běžných příjmech a výdajích MVS od poslední výborové schůze. Dále informoval o zřízení termínovaného účtu MVS s opakovaným uložením (revolvingem) u Čs. spořitelny, a. s., na který byla uložena částka 250 000 Kč. Dále B. Maslowski informoval o tom, že byla účetně uzavřena konference *Perspectives in Modern Statistical Inference* (předsedkyně org. výboru prof. Jurečková), která byla pořádána ve spolupráci s MVS. Z této akce byla převedena částka 1500 Kč ve prospěch účtu MVS. B. Maslowski rovněž informoval o stavu čerpání dotace AV ČR pro MVS.

ad 5) Výbor jednomyslně přijal za člena MVS RNDr. Jiřího Janáčka, PhD, pracovníka Fyziologického ústavu AV ČR v Praze.

ad 6) Výbor schválil spoluúčast MVS na organizaci 27. zimní školy abstraktní analýzy (1999, P. Holický a J. Tišer, Lhota nad Rohanovem), ROBUSTu 2000 (J. Antoch) a Semináře z parciálních diferenciálních rovnic (1999, J. Holenda a J. Rákosník, Nečtiny).

Výbor schválil návrh J. Antocha, předsedy odborné skupiny MVS pro výpočetní statistiku, aby při příležitosti 10. výročí ustavení této skupiny byly uděleny oborové matematické medaile za zásluhy o rozvoj výpočetní statistiky v Československu doc. RNDr. Tomáši Havránkovi, DrSc., in memoriam, prof. Antoinu de Falguerolles z univerzity v Toulouse a prof. Natale Carlo Laurovi z univerzity Federico II v Neapoli.

V období od minulé schůze výboru schválil výbor per rollam návrh na udělení oborové matematické medaile prof. P. N. Senovi za dlouholetou významnou spolupráci s českými statistiky a prof. RNDr. Petru Mandlovi, DrSc., při příležitosti jeho životního jubilea.

Výbor vzal na vědomí informaci J. Kratochvíla o tom, že je připraveno zřízení webové stránky MVS, a diskutoval o dalších možnostech jejího využití. J. Kratochvíl vybídl členy výboru a členy sekce, aby mu eventuální návrhy v tomto směru zasílali (např. prostřednictvím e-mailu).

Zapsal: *B. Maslowski*

Zápis ze 137. (10.) schůze výboru MVS JČMF dne 16. 2. 1999

Přítomni: *J. Franců, J. Kratochvíl, M. Krbec, V. Lánská, B. Maslowski, B. Novák, J. Polák, B. Zelinka, J. Zichová*

Omluveni: *Z. Boháč, Š. Porubský, J. Rachůnek, J. Rákosník*

- Program:**
- 1) Stav příprav Konference českých matematiků a Valného shromáždění MVS
 - 2) Vyhodnocení soutěže mladých matematiků o Cenu MVS a návrh nového statutu soutěže
 - 3) Hospodářské otázky
 - 4) Členská základna
 - 5) Různé

ad 1) Předseda MVS konstatoval, že ostravským kolegům se zatím sešlo velmi málo přihlášek na Konferenci českých matematiků v Dolní Lomné (1.–3. 3. 1999). Tajemník MVS M. Krbec shromažďuje volební lístky pro volbu nového výboru zaslané poštou. Výbor rovněž získal souhlas většiny navržených kandidátů do Českého komitétu pro matematiku. Tajemník bude opětovně kontaktovat kandidáty a připraví volební lístky spolu se stručnou charakteristikou navržených.

ad 2) V minulém týdnu se sešla komise pro hodnocení prací podaných do soutěže mladých matematiků o Cenu MVS ve složení J. Fuka, J. Kurzweil a B. Novák. Komise hodnotila celkem pět prací a využila k tomu posudky odborníků v daných oborech. Navrhla finanční ohodnocení soutěžních prací takto: Pavel Valtr (MFF UK v Praze) 6000 Kč, Milan Pokorný 4500 Kč, Marek Jukl a Radomír Halaš

po 2 500 Kč (všichni z Palackého univerzity v Olomouci). Svou práci do soutěže přihlásil také arménský student MFF UK v Praze Artur Barkhudaryan. Současný statut soutěže zahraničním studentům studujícím na českých vysokých školách účast v soutěži neumožňuje. Vzhledem k výborné úrovni práce komise navrhuje Valnému shromáždění MVS, aby tuto práci ocenilo mimořádnou odměnou ve výši 4 500 Kč. Komise připravila i návrh změny statutu soutěže v tomto smyslu: ceny mohly být udělovány bez ohledu na státní příslušnost i těm, kteří v danou dobu pracují nebo studují v ČR, spoluautoři účastníků by nemuseli být výlučně občany ČR, mělo by být umožněno podávat i soubor prací, ceny by měly být vyhlášeny na konferenci a předány při vhodné příležitosti. Výbor návrh změn podpořil a uložil předsedovi MVS B. Novákovi, aby jej předložil na VS v Dolní Lomné.

ad 3) Byl schválen návrh J. Antocha na pořádání konference ROBUST '00 za spolupřátelství MVS.

Výbor se shodnul na návrhu zvýšit členský poplatek MVS na 80 Kč. Současná výše 50 Kč se nezměnila od roku 1993 a neodráží inflační změny, ke kterým v průběhu minulých šesti let došlo.

ad 4) Výbor MVS jednomyslně přijal tyto nové členy: RNDr. Martin Čadek, CSc. (PřF MU v Brně), RNDr. Michal Křížek, DrSc. (MÚ AV ČR v Praze), Mgr. Jana Zlámalová (FS VUT v Brně).

ad 5) Výbor předloží Valnému shromáždění v Dolní Lomné k diskusi otázku zveřejňování osobních údajů o členech na webových stránkách MVS.

Příští schůze výboru MVS se bude konat v dubnu a svolá ji předseda volební komise.

Zapsal: *M. Krbec*

Zpráva o činnosti MVS JČMF v období od února 1996 do února 1999

Matematická vědecká sekce pokračovala v činnosti rozvíjené v předchozím období. Zaměřila se především na podporu organizování odborných akcí, zprostředkování styku se zahraničními partnery, na zastupování v mezinárodních matematických organizacích a na předávání informací ze zahraničních institucí členům MVS i mezi členy MVS navzájem.

Nejvýznamnější část činnosti na mezinárodním poli je spojena s kolektivním členstvím JČMF v Evropské matematické společnosti (EMS). Styky s EMS zajišťoval nejprve J. Rákosník, který se jako delegát JČMF zúčastnil zasedání Rady EMS při 2. evropském matematickém kongresu v Budapešti v srpnu 1996. Tuto funkci v roce 1998 převzal J. Kratochvíl a zúčastnil se zasedání Rady EMS v srpnu 1998 při příležitosti Mezinárodního kongresu matematiků v Berlíně. Na tomto zasedání byl novým prezidentem EMS zvolen švýcarský matematik R. Jeltsch.

Pražská část redakce Newsletteru EMS ve složení I. Netuka a V. Souček pokračovala v redigování pravidelné rubriky Brief Reviews, která přináší recenze vycházejících matematických knih. Ty po zrecenzování zůstávají v knihovně MFF UK v Praze-Karlíně a jsou zde k dispozici celé naší matematické veřejnosti. Množství takto získaných knih je úctyhodné. Jejich seznam pravidelně zveřejňujeme v Informacích MVS, jejich hodnota již značně přesáhla milión korun.

Počet individuálních členů EMS z řad členů MVS vzrostl na 12. Za nevysoký členský příspěvek (15 ECU ročně) získávají Newsletter EMS, výrazné slevy při účasti na evropských kongresech matematiků a možnost ovlivňovat činnost EMS.

Pokračuje spolupráce MVS s EMS při rozšiřování a zlepšování elektronického informačního systému. Několik tuzemských časopisů předává své elektronické verze na server EMIS (European Mathematical Information Service); také některé sborníky konferencí tam byly umístěny. Velmi dobře se rozvinula spolupráce s referativním časopisem Zentralblatt für Mathematik (ZBL), kterou vyjednala a fakticky od r. 1996 zajišťuje MVS. V roce 1997 předseda Jednoty prof. J. Kurzweil spolu s hlavním redaktorem ZBL prof. B. Wegnerem podepsali dohodu o spolupráci. Na jejím základě byla při Matematickém ústavu AV ČR zřízena redakční skupina, která zajišťuje přípravu několika set recenzí ročně. Výsledkem této činnosti je získání tří tištěných exemplářů Zentralblattu, šesti elektronických verzí na CD-ROM a několika recenzovaných periodik pro česká matematická pracoviště v celkové hodnotě více než jednoho miliónu Kč. Redakční skupina koordinuje činnost recenzentů, shromažďuje vypracované recenze a po úpravě je dodává do evropské databáze MATH, kterou spravuje Fachinformationszentrum v Karlsruhe. Tato aktivita byla kladně hodnocena již na zasedání Rady EMS v Budapešti v r. 1996.

Spolupráci s IMU (Mezinárodní matematická unie) zajišťoval Český komitét pro matematiku komitét, jehož předsedou byl M. Fiedler, místopředsedou J. Štěpán a tajemníkem J. Jarník. M. Fiedler a J. Jarník nás reprezentovali na zasedání IMU v Drážďanech v srpnu 1994. IMU dosáhla toho, že UNESCO vyhlásilo rok 2000 Mezinárodním rokem matematiky. Při této příležitosti proběhnou v mnoha zemích různé propagační akce. MVS iniciovala vydání příležitostné poštovní známky a kalendáře s matematickou tematikou. Znamka bude díky úsilí J. Kratochvíla vydána v květnu 2000, kalendář bude vydán ve spolupráci MFF UK a Komerční pojišťovny.

Styky s Americkou matematickou společností realizované prostřednictvím reciproční dohody uzavřené v r. 1992 byly i v tomto období omezeny na vzájemnou výměnu informací a na vstup některých našich členů do AMS. Reciproční dohody nevyužil žádný člen AMS.

Pokusy zahájit pořádání série prestižních kolokvií MVS byly provázeny neobyčejnou smůlou a skončily neúspěchem, když svou účast na poslední chvíli v r. 1996 odvolal prof. E. M. Stein z univerzity v Princetonu a v r. 1997 den před konáním kolokvia kvůli nemoci své manželky musel z Prahy odcestovat prof. L. Nirenberg z Courantova institutu v New Yorku. MVS se pak podílela na pořádání kolokvia KAM MFF UK dne 21.11.1996, na kterém vystoupil B. Mandelbrot.

Členové MVS se individuálně nebo prostřednictvím odborných skupin v uplynulém období podíleli na organizování konferencí a seminářů: Prague Mathematical Conference 1996 (Praha, 8.–12.7.1996), Letní škola o statistice ROBUST 96 (Lednice na Moravě, září 1996), PRAGOCRYPT 96 (Praha, 30.9.–4.10.), 24. Zimní škola abstraktní analýzy (Benešova hora, 20.–27.1.1996), Pražská matematická konference na počest sedmdesátých narozenin I. Babušky, M. Fiedlera, J. Kurzweila a V. Ptáka (8.–12.7.1996, Praha), 25. zimní škola abstraktní analýzy (Křišťanovice u Prachatic, 25.1.–1.2.1997), světový kongres Mezinárodní asociace fuzzy systémů IFSA '97 (Praha, 25.–29.6.1997), Equadiff 9 (Brno, 25.–29.8.1997), 10. letní škola ROBUST '98 (leden 1998), 26. zimní škola abstraktní analýzy (Křišťanovice u Prachatic, 24.–31.1.1998), Perspectives in Modern Statistical Inference (Praha, 20.–22.8.1998), Setkání učitelů matematiky všech typů škol (Mariánské Lázně, 22.–23.10.1998), 27. zimní škola abstraktní analýzy (Lhota nad Rohanovem, 25.1.–1.2.1999), Seminář z parciálních diferenciálních rovnic (Nečtiny, 31.1.–1.2.1999).

Ve dnech 1.–3.3.1999 se v Dolní Lomné (Mosty u Jablunkova) konala pravidelná Konference českých matematiků spojená se zasedáním Valného shromáždění. Při této příležitosti byli zvoleni členové nového výboru MVS Z. Boháč, J. Coufal, M. Čadek, J. Franců, J. Kratochvíl, M. Krbec, B. Maslowski, B. Novák, J. Rákosník, S. Staněk, J. Zichová, B. Zelinka, L. Pick, J. Polák, Š. Porubský, J. Rachůnek, (poslední čtyři jsou náhradníky), revizoři M. Tvrdý, M. Kopáčková, Z. Groschaftová a také členové nového Českého matematického komitétu P. Drábek, P. Hájek, J. Kolář, P. Krejčí, B. Maslowski, J. Nešetřil, I. Netuka, V. Souček, J. Štěpán, J. Trlifaj, J. Vanžura.

MVS finančně podpořila vydání publikací o Eduardu Weyrovi, Otakaru Borůvkovi, Janu Vilému Pexiderovi a Františku Josefu Studníčkovi. Byla vypsána soutěž o Cenu MVS pro mladé matematiky. Cena bude každé tři roky udělována při příležitosti Valného shromáždění. Poprvé byly ceny uděleny při Valném shromáždění v Dolní Lomné 1.3.1999.

V letech 1996 a 1997 se MVS podílela na uspořádání Matematické soutěže pro vysokoškoláky Svatoplukova centra v Brušperku a podpořila ji

finančním příspěvkem na ceny vítězů. Podpořila také korespondenční matematický seminář vedený J. Kottasem.

MVS vyvíjí snahu o zřízení obdoby kdysi velmi úspěšné SVOČ. Přes podporu některých univerzit i dr. V. Roskovce z MŠMT se pro rok 1999 soutěž nepodařilo zajistit. Práce na přípravě soutěže pokračuje.

MVS ocenila zásluhy o rozvoj matematiky v ČR a o spolupráci českých a zahraničních matematiků udělením oborových medailí těmto matematikům (v pořadí udělení medailí): prof. Lars-Inge Hedberg (Univerzita v Linköpingu), prof. Walter Rudin (Univerzita ve Wisconsinu), prof. Johan Aarts (Technická univerzita v Delftu), prof. RNDr. František Kuřina, CSc. (VŠP v Hradci Králové), prof. RNDr. Ladislav Drs, CSc. (FSI ČVUT v Praze), doc. RNDr. Josef Novák, CSc. (FSI ČVUT v Praze), prof. RNDr. Ladislav Skula, DrSc. (PřF MU v Brně), prof. dr. Roland Bulirsch, Dr.h.c. (Technická univerzita v Mnichově), prof. RNDr. Karel Rektorys, DrSc. (FSI ČVUT v Praze), prof. RNDr. František Nožička, Dr.h.c. (Technická univerzita v Liberci), prof. P. N. Sen (USA), RNDr. Jaroslav Folta, CSc. (Národní technické muzeum v Praze), prof. RNDr. Petr Mandl, DrSc. (MFF UK v Praze), doc. RNDr. Tomáš Havránek, DrSc., (in memoriam), prof. Antoin de Falguerolles (Univerzita v Toulouse), prof. Natale Carlo Lauro (Univerzita Federico II v Neapoli).

MVS se stala členem Spolku pro podporu Matematického výzkumného ústavu v Oberwolfachu. Cílem Spolku je podpora významného mezinárodního matematického centra, jehož existence je v současné době vážně ohrožena.

Na popud A. Šolcové se MVS zabývala otázkou údržby a inovací náhrobků českých matematiků a fyziků, iniciovala založení účelového konta JČMF a přispěla na něj částkou 5 000 Kč.

MVS zřídila svou internetovou stránku, na které budou postupně umístovány základní dokumenty sekce, adresář členů aj.

Výbor MVS v období 1996–98 pracoval v tomto složení:

předseda: B. Novák

místopředsedové: J. Kratochvíl, J. Rákosník

hospodář: B. Maslowski

tajemník: M. Krbec

Na první schůzi nově zvoleného výboru byly funkce rozděleny takto:

předseda: J. Rákosník

místopředsedové: J. Kratochvíl, B. Novák

hospodář: B. Maslowski

tajemník: M. Krbec

B. Novák, J. Rákosník

Zpráva o hospodaření Matematické vědecké sekce JČMF v období 1996–1998

Finanční prostředky MVS JČMF byly v období 1996–1998 uloženy na běžném a na termínovaném účtu u České spořitelny, a. s., pobočky v Praze 8, Sokolovská 1, zčásti v pokladně u hospodáře MVS. Část prostředků MVS se zpravidla dočasně nachází na účtu JČMF. Jedná se o vybrané členské příspěvky a o dotaci AV ČR pro MVS. Tyto prostředky jsou vždy postupně převáděny na účet MVS. Kromě vlastních prostředků MVS je na účtu MVS vedeno hospodaření některých konferencí, u nichž je MVS pořadatelem nebo spolupředatelem. Tyto akce jsou finančně soběstačné, případný zůstatek je převeden dílem ve prospěch MVS, dílem na další odborné akce podle přání pořadatelů. V uvedeném období se jednalo o tyto konference: 24. zimní škola abstraktní analýzy (dále ZŠAA), 25. ZŠAA, 26. ZŠAA, 27. ZŠAA, Konference českých matematiků Poděbrady 1996, Robust 94, Robust 96, Robust 98, ECMI, Equadiff 7 a konference Perspectives in Modern Statistical Inference (dále PMSI). Přehled příjmů a výdajů těchto akcí uvádíme níže. Pro přehlednost nyní uvádíme stav financí MVS včetně všech konferencí vedených na účtu MVS ke dni 31. 12. 1995, jak byly uvedeny ve zprávě o hospodaření MVS za období 1993–1995.

Stav financí MVS k 31. 12. 1995

MVS	209 970,73 Kč
ECMI	10 000,00 Kč
Equadiff	23 963,01 Kč
Robust 94	5 000,00 Kč
24. ZŠAA	55 021,96 Kč
Konf. českých matematiků Poděbrady 96	17 760,00 Kč

Příjmy MVS za období 1996–1998

Příjmy MVS byly tvořeny členskými příspěvky MVS, dotací AV ČR, úroky z účtu MVS a převody z některých konferencí spolupředávaných MVS.

Celkový přehled příjmů:

Členské příspěvky MVS	54 322,80 Kč
Dotace AV ČR	52 000,00 Kč
Úroky z účtů	40 787,50 Kč
Převody z konferencí	8 750,30 Kč
Celkem	155 860,60 Kč

Členské příspěvky MVS nám byly poukázány z JČMF takto:

Za rok 1996	17 349,00 Kč
Za rok 1997	19,780,00 Kč
Za rok 1998	16 230,00 Kč

K tomu jsme obdrželi jednorázový mimořádný příspěvek 963,80 Kč od jednoho z členů MVS.

Dotace AV ČR

Jako účelovou dotaci na odbornou činnost MVS jsme obdrželi

V roce 1996	15 000,00 Kč
V roce 1997	17 000,00 Kč
V roce 1998	20 000,00 Kč

Poznámka: Z dotace AV ČR za rok 1996 prošla účtem MVS pouze částka 7 943 Kč, ze zbývajících 7 057 Kč uhradila JČMF výrobu a distribuci Informací MVS č. 46.

Výdaje MVS za období 1996–1998

Poplatky a odměna pro spořitelnu	2 338,50 Kč
Honoráře za přednášky	3 400,00 Kč
Cestovné	10 090,36 Kč
Přísp. na publikace	10 000,00 Kč
Přísp. na Svatoplukovu nadaci	10 000,00 Kč
Přísp. na korespondenční seminář	5 000,00 Kč
Kazeta s filmem o P. Erdősovi	4 669,00 Kč
Výroba a distribuce Informací MVS	49 894,20 Kč
Ostatní	2 722,70 Kč
Celkem výdaje	98 114,76 Kč

Poznámky:

1. Jak vyplývá z výše uvedeného, rozdíl celkových příjmů a výdajů za uplynulé období činí 57 745,84, a tedy stav vlastních finančních prostředků MVS k 31. 12. 1998 činil 267 716,57 Kč.

2. Položka „ostatní“ ve výdajích je tvořena především poštovním (kromě poštovního za rozesílání Informací MVS), daněmi z honorářů za přednášky, náklady na kancelářské potřeby a pohoštění (kávu) na schůzích výboru MVS.

Bilance podúčtů konferencí, spolupřátaných MVS

Robust 94

Zůstatek 5 000 Kč převeden ve prospěch konference Robust 96.

Equadiff 7

Zůstatek 23 963,01 Kč převeden ve prospěch konference Equadiff 9.

Robust 96

Příjmy 91 000,00 Kč

Výdaje 87 500,00 Kč

Zůstatek 3 500 Kč převeden ve prospěch konference Robust 98.

Robust 98

Příjmy 96 200,00 Kč

Výdaje 96 200,00 Kč

Zůstatek 0,00 Kč

Konference českých matematiků Poděbrady 1996

Zůstatek k 31. 12. 1995 17 760,00 Kč

Příjmy od 1. 1. 1996 20 490,00 Kč

Výdaje 31 823,80 Kč

Zůstatek 6 426,20 Kč převeden ve prospěch MVS.

24. ZŠAA

Stav podúčtu k 31. 12. 1995 55 021,96 Kč

Příjmy od 1. 1. 96 59 350,20 Kč

Výdaje 111 165,10 Kč

Zůstatek 3 267,06 Kč převeden ve prospěch 25. ZŠAA.

25. ZŠAA

Příjmy 138 137,61 Kč

Výdaje 131 558,40 Kč

Zůstatek 6 579,21 Kč převeden ve prospěch konference 26. ZŠAA.

26. ZŠAA

Příjmy 173 489,21 Kč

Výdaje 164 242,20 Kč

Zůstatek 9 247,01 Kč převeden ve prospěch konference 27. ZŠAA.

27. ZŠAA

Příjmy k 31. 12. 1998 96 847,01 Kč

Výdaje k 31. 12. 1998 0,00 Kč

Účtování konference nebylo ještě uzavřeno.

PMSI

Příjmy k 31. 12. 1998 145 296,40 Kč

Výdaje k 32. 12. 1998 99 666,60 Kč

Zůstatek k 31. 12. 1998 45 629,80 Kč

Účtování konference nebylo ještě uzavřeno.

Úplný stav účtu MVS u České spořitelny, a. s., k 31. 12. 1998

MVS	267 219,32 Kč
ECMI	10 000,00 Kč
PMSI	45 629,80 Kč
27. ZŠAA	96 847,01 Kč
Celkem	419 696,13 Kč

Z této částky bylo uloženo 250 000 Kč na termínovaném účtu s měsíční výpovědní lhůtou s opakovaným uložením (revolvingem), 169 696,13 Kč na běžném účtu. Kromě toho v pokladně MVS byla hotovost ve výši 497,25 Kč.
V Praze, 22. 2. 1999

*RNDr. Bohdan Maslowski, DrSc.
hospodář MVS JČMF*

Revizní zpráva o hospodaření Matematické vědecké sekce JČMF v období od 1996 do 1998

Finanční prostředky MVS byly vedeny na účtu MVS č. 00 04156-088 u České spořitelny, a. s., a částečně také na účtu JČMF. Členské příspěvky byly vybírány centrálně spolu s příspěvky JČMF a byly orgány JČMF řádně a průběžně převáděny MVS.

Účet MVS byl kontrolován naposledy dne 31. 1. 1996. Ve sledovaném období byla funkce hospodáře MVS předána dr. Novákovou dr. Maslowskému. O předání funkce byl vyhotoven řádný protokol.

Pokladní kniha byla vedena v souladu s předpisy, pokladní hotovost souhlasí se zůstatkem uvedeným v pokladní knize. Nebyl založen pokladní deník, ale způsob účtování v pokladní knize a na přiložených výkazech byl revizory shledán postačujícím.

Rozpočtové výdaje byly řádně doloženy příslušnými dokumenty a revizoři konstatují, že rozpočtové prostředky byly vynakládány účelně a hospodárně. Na účtu MVS bylo rovněž vedeno účetnictví konferencí a podobných akcí pořádaných MVS. Ani zde neshledali revizoři závady.

Na základě výsledků revize hospodaření MVS JČMF revizoři doporučují valnému shromáždění MVS JČMF

1. schválit zprávu hospodáře MVS o hospodaření sekce v uplynulém funkčním období,
2. udělit odstupujícímu výboru MVS absolutorium.

V Praze dne 24. 2. 1999

*RNDr. Věra Lánská CSc.
RNDr. Petr Přikryl, CSc.
revizoři MVS JČMF*

Konference českých matematiků 1999

Ve dnech 1.–3. března 1999 se v prostorách Rehabilitačního a rekreačního střediska odborů dolu ČSA v Dolní Lomné u Jablunkova konala další Konference českých matematiků. Konferenci připravila Matematická vědecká sekce JČMF, na uspořádání konference se podíleli zejména J. Doležalová a Z. Boháč.

Program konference sestával z těchto přednášek:

Martina Bečvářová: *František Josef Studnička*

Jan Hurt: *Novinky Stephena Wolframa (Mathematica 3.0)*

Jaroslav Smítal: *Chaos v diskrétních dynamických systémech*

Beloslav Riečan: *Matematika a hudba*

Radim Blaheta: *Paralelní iterační metody a matematické modelování*

Účastníci konference získali monografii Martiny Bečvářové: *František Josef Studnička (1836–1903)* a J. Bečváře a kol.: *Jan Vilém Peřider (1874–1914)*.

Dne 1. 3. 1999 se ve večerních hodinách konalo Valné shromáždění Matematické vědecké sekce JČMF. Přítomní vyslechli zprávu odstupujícího předsedy B. Nováka o činnosti sekce a jejího výboru v uplynulém tříletém období, hospodářskou zprávu B. Maslowského a revizní zprávu (V. Lánská a P. Příkryl). Volby nového výboru MVS se uskutečnily korespondenčním způsobem; hlasy byly sečteny a výsledky volby vyhlášeny v průběhu Valného shromáždění. Zvolen byl rovněž Český komitét pro matematiku, vyhlášeny byly ceny MVS pro mladé matematiky.

J. Bečvář

Usnesení IX. Valného shromáždění MVS JČMF konaného dne 1. března 1999

1. Valné shromáždění schvaluje přednesenou zprávu odstupujícího výboru MVS JČMF o činnosti za uplynulé období od VIII. Valného shromáždění, zprávu o hospodaření a revizní zprávu (viz přílohy).
2. Valné shromáždění uděluje absolutorium výboru MVS i revizní komisi MVS. Děkuje členům výboru MVS i revizní komise za obětavou práci v době jejich funkčního období.
3. Valné shromáždění vyslovuje poděkování zástupcům MVS v ostatních orgánech Jednoty. Děkuje organizátorům konference MVS a VS. Děkuje RNDr. Jiřímu Rákosníkovi, CSc., za obětavou přípravu Informací MVS.
4. Valné shromáždění schvaluje zvýšení členského příspěvku MVS na 80 Kč ročně od roku 2000.

5. Valné shromáždění ukládá nově zvolenému výboru sekce, aby usiloval o propagaci matematiky a o zvyšování její společenské prestiže, zejména v souvislosti s rokem 2000 — rokem matematiky.
6. Valné shromáždění schvaluje udělení mimořádné ceny ve výši 4500 Kč Arturu Barkhudaryanovi za práci „On a characterization of the unit interval in terms of clones“ předloženou v rámci Ceny MVS pro mladé matematiky. Současně schvaluje změnu statutu ceny ve znění, které navrhla komise MVS.
7. Valné shromáždění bere na vědomí výsledky voleb nového výboru MVS, revizní komise MVS a členů Českého komitétu pro matematiku. Všichni kandidáti byli zvoleni (viz příloha).
8. Valné shromáždění ukládá výboru MVS urychleně zřídit internetovou stránku sekce a zveřejnit na ní seznam členů s pracovními a e-mailovými adresami.
9. Valné shromáždění ukládá výboru MVS promyslet koncepci příštího Valného shromáždění MVS a celostátního Setkání učitelů matematiky všech typů škol.

Výsledky voleb

Valné shromáždění zvolilo z kandidátů navržených výborem MVS nové členy Českého komitétu pro matematiku pro období 1999–2002:

P. Drábek, P. Hájek, J. Kolář, P. Krejčí, B. Maslowski, J. Nešetřil, I. Netuka, V. Souček, J. Štěpán, J. Trlifaj, J. Vanžura.

Komitét bude na základě této volby jmenován Akademickou radou AV ČR. Volby nového výboru a nové revizní komise MVS proběhly korespondenční formou. Volební komise pak v Dolní Lomné sečetla hlasy s tímto výsledkem: Počet zaslaných hlasovacích lístků byl 77, platných bylo 77. Všichni navržení kandidáti obdrželi nadpoloviční většinu platných hlasů. V pořadí podle počtu hlasů se členy nového výboru pro tříleté období do příštího Valného shromáždění MVS JČMF stalo prvních dvanáct kandidátů, náhradníky výboru kandidáti na 13.–16. místě:

B. Maslowski (76 hlasů), J. Rákosník (71 hlasů), J. Kratochvíl (70 hlasů), M. Čadek, S. Staněk (oba 68 hlasů), J. Zichová (67 hlasů), Z. Boháč, J. Franců, B. Zelinka (všichni 65 hlasů), J. Coufal, M. Krbec, (oba 64 hlasů), B. Novák (63 hlasů), L. Pick, J. Rachůnek (oba 62 hlasů), Š. Pobruský (59 hlasů), J. Polák (55 hlasů).

Novými revizory MVS jsou M. Tvrdý (74 hlasů), M. Kopáčková (69 hlasů), Z. Groschaftová.

Zápis diskuse na IX. Valném shromáždění MVS JČMF konaném dne 1. března 1999

Valné shromáždění zvolilo

pracovní předsednictvo: Z. Boháč, B. Novák a J. Vosmanský

návrhovou komisi: J. Bečvář a E. Fuchs

volební komisi: J. Franců a B. Maslowski.

B. Novák informoval o výsledcích minulého kola Ceny MVS pro mladé matematiky a jménem výboru MVS navrhl udělení mimořádné ceny A. Barkhudaryanovi. Tento návrh byl přijat.

Dále seznámil přítomné s návrhem hodnotící komise a výboru MVS na změnu statutu Ceny. Rozvinula se diskuse o tom, v jaké míře má být umožněna účast v soutěži cizím státním příslušníkům a jak mají být přesně formulovány části statutu, upravující tyto záležitosti. J. Vosmanský navrhl možnost omezení zdola na dobu, kterou musí cizinec strávit v ČR, aby se mohl účastnit soutěže. Z. Půlpán upozornil na možnost podmínit účast tím, že podané práce by měly vzniknout na českém pracovišti. Z. Boháč se vyslovil pro obecnější formulaci statutu soutěže s tím, že eventuálně vzniklé sporné případy rozhodne výbor MVS. Nakonec byla schválena úprava statutu v navrženém znění.

B. Novák dále informoval přítomné o vznikající internetové stránce MVS. V diskusi o tom, které údaje o členech MVS by měly být na této stránce zveřejněny, se většina účastníků přiklonila k tomu, že by to mělo být jméno a adresa pracoviště včetně e-mailové adresy.

B. Maslowski zdůvodnil návrh výboru MVS na zvýšení členských příspěvků MVS od roku 2000 na 80 Kč ročně. Tento návrh byl přijat.

B. Novák informoval o některých aktivitách výboru MVS spojených s blížícím se Světovým rokem matematiky 2000 a o probíhající spolupráci s časopisem Zentralblatt für Mathematik. Dále pozval všechny přítomné na chystaný slavnostní seminář k 120. výročí narození A. Einsteina spojený s odhalením pamětní desky na Staroměstském náměstí v Praze a informoval o některých dalších chystaných akcích.

J. Vosmanský připomenul, že v brzké době bude v Brně odhalen památník prof. Borůvkovi.

Nakonec se rozvinula diskuse o příčinách toho, že se Konference českých matematiků a Valného shromáždění MVS zúčastnil tak malý počet členů. Účastníci v diskusi většinou poukazovali na kombinaci několika nepříznivých faktorů: nevhodný termín (na VŠ už začal letní semestr), poměrně odlehlé místo (bylo však konstatováno, že i moravských účastníků bylo velice málo) a konečně i klesající aktivita členské základny. Novému výboru

MVS bylo mj. uloženo promyslet koncepci příští Konference českých matematiků a příštího Valného shromáždění MVS.

Zapsal: *B. Maslowski*

Zápis ze 138. (1.) schůze výboru MVS JČMF dne 11. 5. 1999

Přítomni: *J. Franců, J. Kratochvíl, M. Krbec, B. Maslowski, B. Novák, L. Pick, J. Rachůnek, J. Rákosník, J. Zichová*

Omluveni:

- Program:**
- 1) Předání odměn pražským účastníkům soutěže o Cenu MVS
 - 2) Rozdělení funkcí v novém výboru MVS
 - 3) Návrhy na sjezdová vyznamenání JČMF
 - 4) Propagační akce ke Světovému roku matematiky
 - 5) Hospodářská agenda
 - 6) Noví členové
 - 7) Různé

ad 1) B. Novák blahopřál k získání Ceny MVS Pavlu Valtrovi (KAM, MFF UK Praha) a k mimořádnému ocenění v soutěži arménskému studentu MFF UK v Praze Arturu Barkhudaryanovi. Předal jim blahopřejné dopisy MVS a finanční odměnu v souladu s rozhodnutím Valného shromáždění MVS.

ad 2) Odstupující předseda MVS B. Novák poděkoval všem členům minulého výboru za práci v uplynulém období. Za volební komisi z Valného shromáždění MVS v Dolní Lomné se řízení schůze nově zvoleného výboru ujal J. Franců. B. Novák, předseda MVS v minulém volebním období, ze zdravotních důvodů odmítl kandidovat na funkci předsedy. Do této funkce navrhl J. Rákosníka a souhlasil s návrhem vykonávat v příštím volebním období funkci místopředsedy. Jeho návrh spolu s dalšími návrhy, se kterými kandidáti do nového výboru vyslovili předběžný souhlas před volbami na Valném shromáždění, byl výborem jednomyslně schválen a bylo tak rozhodnuto, že výbor MVS bude pracovat v období do dalšího Valného shromáždění v tomto složení:

předseda: J. Rákosník

místopředsedové: J. Kratochvíl a B. Novák

hospodář: B. Maslowski

tajemník: M. Krbec

členové: Z. Boháč, J. Coufal, M. Čadek, J. Franců, M. Krbec, B. Novák, S. Staněk, B. Zelinka, J. Zichová

náhradníci: L. Pick, J. Polák, Š. Porubský, J. Rachůnek

revizoři: M. Kopáčková, M. Tvrđý, Z. Groschaftová (náhradnice)

Nově zvolený předseda MVS poděkoval za důvěru a ujal se řízení schůze. V návaznosti na rozdělení funkcí byla dále domluvena odpovědnost za jednotlivé oblasti aktivity MVS: agendu zahraničních styků bude mít na starosti J. Kratochvíl, který bude nadále delegátem JČMF v Radě EMS, pedagogické otázky B. Novák, studentskou vědeckou činnost J. Kratochvíl a Z. Boháč, kteří se v této oblasti angažovali v uplynulém období, akce na propagaci matematiky v souvislosti se Světovým rokem matematiky 2000 J. Kratochvíl a J. Rákosník. Provozování webové

stránky MVS bude i nadále zajišťovat J. Kratochvíl, databázi členů MVS i nadále bude spravovat M. Tvrďý z MÚ AV ČR. Přípravu a distribuci Informací MVS budou zajišťovat J. Bečvář, L. Pick a J. Rákosník; vzhledem k tomu, že kompletní příprava tohoto informačního bulletinu od editace až po rozeslání je časově náročná, pokusí se B. Novák a J. Zichová získat studenty, kteří by mohli za jistou finanční odměnu pomoci.

ad 3) Jednomyslně byl schválen návrh B. Nováka na udělení oborové matematické medaile JČMF in memoriam doc. RNDr. Svatopluku Fučíkovi, CSc. a dále návrh kol. J. Štěpána na udělení této medaile ing. Josefu Machkovi, CSc. u příležitosti jeho sedmdesátých narozenin.

Výbor MVS jednomyslně schválil tyto návrhy na vyznamenání sjezdu JČMF: Š. Schwabik — čestný člen JČMF, J. Rákosník — zaslužilý člen JČMF, B. Maslowski — čestného uznání sjezdu JČMF. Schválené návrhy předloží B. Novák komisi pro vyznamenání.

Výbor MVS dále diskutoval o výběru vhodné matematické přednášky na sjezdu JČMF a doporučuje oslovit prof. M. Fiedlera a prof. P. Hájka.

ad 4) J. Kratochvíl informoval o jednání o přípravě poštovní známky s matematickou tematikou (viz zápis ze 136. (9.) schůze výboru 15. 12. 1999). Námětem známky v hodnotě 7 Kč, která vyjde 31. 5. 1999, bude velká Fermatova věta. Po diskusi o konkrétní výtvarné podobě známky byli výběrem pověřeni J. Kratochvíl a B. Novák, aby se pokusili návrhy předložené v diskusi sjednotit pro další jednání s Ministerstvem dopravy a spojů a s grafikem, který bude vytvářet konkrétní podobu připravované známky.

J. Rákosník informoval o probíhajících jednáních o vydání kalendáře ke Světovému roku matematiky.

ad 5) Bylo uzavřeno účetnictví Konference českých matematiků a Valného shromáždění MVS. Celkové výdaje MVS na tuto akci činí 9 416 Kč.

Bylo uzavřeno účetnictví konference ROBUST '98. Ve prospěch MVS převedena částka 1 500 Kč a ve prospěch již schválené akce ROBUST '00 bylo převedeno 30 000 Kč.

Hospodář informoval o potřebě zřídit co nejdříve nové podpisové vzory. Výbor rozhodl, že podpisové právo k účtu MVS budou mít v dalším období M. Krbec, B. Maslowski, B. Novák a J. Rákosník.

Per rollam byl dodatečně po schůzi výboru schválen příspěvek ve výši 6 000 Kč na ubytovací náklady pro prof. E. Dancera (Armidale) a prof. J. Mawhina (Louvain de la Neuf) během jejich účasti na konferenci Fučík Memorial Workshop ve dnech 19.–21. 1999 věnované dvacátému výročí úmrtí doc. RNDr. Svatopluka Fučíka, CSc.

ad 6) Výbor MVS jednomyslně přijal tyto nové členy:

Martina Bečvářová, Mgr., Dr. (FD ČVUT Praha), prof. RNDr. Viktor Beneš, DrSc. (MFF UK Praha), RNDr. Zdeněk Fiala, CSc. (ÚTAM AV ČR Praha), Miroslav Frost (student gymnázia Elgartova 3, Brno) — mimořádný člen, Magdalena Hykšová, Mgr. (FD ČVUT Praha), doc. Dr. Mgr. Mária Lukáčová (VUT FS Brno) — formálně po datu vstupu do JČMF, Milan Pokorný, Mgr., PhD. (PřF UP Olomouc), RNDr. Vladimír Puš, CSc. (LF ČZU Praha),

ad 7) Výbor MVS vyslovil poděkování ostravské pobočce, zvláště pak doc. RNDr. Zdeňku Boháčovi a doc. RNDr. Jarmile Doležalové, za organizaci Konference českých matematiků v Dolní Lomné u Jablunkova. Předseda jim zašle děkovný dopis.

Krátká diskuse byla potom věnována příčinám velice nízkého počtu účastníků v Dolní Lomné. Výbor se k této otázce vrátí.

Zapsal: *M. Krbec*

Cena MVS pro mladé matematiky

Na letošní Konferenci českých matematiků v Dolní Lomné byly poprvé vyhlášeny výsledky soutěže o Cenu MVS pro mladé matematiky. Do soutěže se přihlásilo celkem 5 soutěžících. Komise ve složení Jaroslav Fuka, Jaroslav Kurzweil a Břetislav Novák na základě posudků odborníků navrhla finanční ohodnocení čtyř prací takto:

Pavel Valtr (MFF UK v Praze)	6 000 Kč,
Milan Pokorný (PU v Olomouci)	4 500 Kč,
Marek Jukl (PU v Olomouci)	2 500 Kč
Radomír Halaš (PU v Olomouci)	2 500 Kč

Svou práci do soutěže se přihlásil také arménský student MFF UK v Praze Artur Barkhudaryan, který se však podle platného statutu soutěže zúčastnit nemohl. Komise ocenila vysokou kvalitu jeho práce a navrhla, aby byla oceněna mimořádnou cenou ve výši 4 500 Kč. Valné shromáždění na svém zasedání v Dolní Lomné návrhy komise schválilo.

Třem olomouckým soutěžícím byly ceny spolu s blahopřejným dopisem výboru MVS slavnostně předány 8. dubna t.r. při zahájení Studentské vědecké konference na PřF UP v Olomouci. Dvěma pražským studentům ceny předal předseda B. Novák na schůzi výboru MVS v Praze dne 11. 5. t.r.

Matematická vědecká sekce zřídila svou domovskou stránku. Najdete ji na adrese

<http://www.ms.mff.cuni.cz/mvs-jcmf>

Správce stránky je doktorand na katedře aplikované matematiky Šimek. Stránka má prozatím ve stavu budování a má jen velmi omezený rozsah. Postupně na ni budou umístovány další informace a odkazy. M.j. se zde objeví databáze členů MVS. Uvítáme jakékoli připomínky ke správnosti věcného obsahu stránky i vhodné podněty ke zlepšení úrovně stránek.

Jubilanti MVS

Přinášíme seznam letošních jubilantů z řad členů MVS.

RNDr. Ladislav Seichter, CSc.	Brno	3. 1. 1934
Prof. RNDr. Alois Kufner, DrSc.	Praha	1. 2. 1934
Doc. RNDr. Josef Kalas, CSc.	Brno	4. 2. 1949
RNDr. Petr Simon, DrSc.	Praha	24. 2. 1944
Prof. RNDr. Jiří Anděl, DrSc.	Praha	7. 3. 1939
Sklenář Jan	Praha	16. 3. 1944
Prof. RNDr. Věra Trnková, DrSc.	Praha	16. 3. 1934
Doc. RNDr. Jiří Jarník, CSc.	Praha	21. 3. 1934
prom. mat. Vladimír Doležal	Praha	22. 3. 1934
Doc. RNDr. Jiří Neustupa, CSc.	Praha	9. 4. 1949
Doc. RNDr. Jan Coufal, CSc.	Praha	14. 5. 1949
RNDr. Jaroslav Hrubý, CSc.	Praha	14. 5. 1949
RNDr. Ladislav Špaček	Praha	30. 5. 1909
Rezek Lumír	Praha	4. 6. 1949
RNDr. Lubomír Pavelka	Ostrava	10. 6. 1944
Doc. RNDr. Bedřich Půža, CSc.	Brno	24. 6. 1949
RNDr. Petr Kůrka, CSc.	Praha	25. 6. 1944
Prof. RNDr. Ivan Netuka, DrSc.	Praha	7. 7. 1944
Doc. RNDr. Martin Holodniok, CSc.	Praha	7. 7. 1949
Ing. prom. mat. Bohumil Louvar	Praha	24. 7. 1944
Doc. RNDr. Bohumil Maroš, CSc.	Brno	30. 7. 1939
Ing. Jindřich Kodl, CSc.	Praha	2. 8. 1949
Prof. RNDr. Jitka Dupačová, DrSc.	Praha	7. 8. 1939
RNDr. Václav Tryhuk, CSc.	Brno	13. 8. 1949
RNDr. Ilja Vičan, CSc.	Praha	20. 8. 1939
RNDr. Ivan Studnička, CSc.	Brno	29. 8. 1939
Doc. RNDr. Jaroslav Barták, CSc.	Praha	18. 9. 1949
Kadlec Jan	Praha	24. 9. 1949
RNDr. Milan Tvrđý, CSc.	Praha	3. 10. 1944
Doc. RNDr. Jaromír Vosmanský, CSc.	Brno	11. 10. 1934
RNDr. Antonín Lukš, CSc.	Olomouc	12. 10. 1944
RNDr. Miloslava Sedlářová, CSc.	Olomouc	13. 10. 1949
Doc. RNDr. Karel Najzar, CSc.	Praha	29. 10. 1939
Prof. RNDr. Václav Dupač, DrSc.	Praha	4. 11. 1929
Doc. Ing. Vladimír Kracík, CSc.	Liberec	6. 11. 1929
RNDr. Kamil Maleček	Praha	13. 11. 1944
RNDr. Adolf Filáček, CSc.	Praha	25. 11. 1944
Prof. RNDr. Jindřich Nečas, DrSc.	Praha	14. 12. 1929
Prof. RNDr. Bohumil Cenkl, DrSc.		19. 12. 1934
Prof. RNDr. Karel Kozel, DrSc.	Praha	24. 12. 1939

Všem jubilantům srdečně přejeme hodně zdraví a tvůrčích sil.

Deset let odborné skupiny pro výpočetní statistiku při MVS JČMF

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

Koncem loňského roku uplynulo deset let od založení odborné skupiny pro výpočetní statistiku při MVS JČ(S)MF. Toto výročí nás, mimo jiné, přimělo k zamyšlení nad počátky a historií naší odborné skupiny a k rekapitulaci našich výsledků; zároveň chceme poděkovat těm, kteří významnou měrou přispěli k formování nejenom naší odborné skupiny, ale i výpočetní statistiky vůbec. Vedle již tradičních zimních/letních škol ROBUSTxx, jež se pod záštitou JČ(S)MF konají od roku 1980 každé dva roky a pořádání pravidelných seminářů, se jedná především o založení tradice mezinárodních letních škol o výpočetní statistice a o aktivní účast při organizování jiných konferencí.

Při této příležitosti udělila MVS JČMF oborové matematické medaile za zásluhy o rozvoj výpočetní statistiky v Československu doc. RNDr. Tomáši Havránkovi, DrSc., in memoriam, prof. Antoinu de Falguerolles z univerzity v Toulouse a prof. Natale Carlo Laurovi z univerzity Federico II v Neapoli.

Zrod výpočetní statistiky v bývalé ČSSR se velice úzce váže především s předčasně zesnulým doc. RNDr. Tomáš Havránkem, DrSc., který se právem řadil mezi významné světově uznávané odborníky v této oblasti. Byl nejen (spolu)autorem více než 100 publikací v daném oboru, ale též školitelem aspirantů a studentů a organizátorem mnoha významných akcí. Mezi těmi, na nichž se více než podstatnou měrou podílel, bych chtěl připomenout především organizaci symposia COMPSTAT'84, založení semináře JČSMF o aplikované a výpočetní statistice, aktivní účast při organizaci letních/zimních škol ROBUSTxx či první mezinárodní školy IASC o výpočetní statistice apod. Bez nadsázky je možné konstatovat, že Tomáš Havránek byl u nás v osmdesátých letech „hlavním motorem“ našeho oboru či zaměření.

Vedle výše uvedené odborné činnosti též věnoval mnoho úsilí a práce v národních i mezinárodních odborných organizacích, například v JČ(S)MF, v České statistické společnosti a v Board of Directors of the International Association for Statistical Computing (IASC).

Bohužel, v roce 1991 Tomáš Havránek po krátké chorobě předčasně skonal ve věku pouhých 44 let na vrcholu svých sil a tvůrčího rozletu. Pevně věříme, že nebýt této předčasné smrti, Tomáš Havránek by při své aktivitě byl na oborovou medaili navržen již před dvěma lety, kdy by byl oslavil své padesáté narozeniny.

Dalším oceněným je prof. N. C. Lauro z univerzity Federico II. v Neapoli, který je významným světově uznávaným odborníkem v oblasti výpočetní statistiky. Prof. Lauro je (spolu)autorem více než 150 publikací v daném oboru, školitelem mnoha aspirantů a studentů a organizátorem mnoha významných konferencí. Řadu let byl též vedoucím katedry statistiky a matematiky na své univerzitě. Vedle této odborné činnosti též věnoval mnoho úsilí a práce v mezinárodních

odborných organizacích, například jako prezident IASC či viceprezident International Statistical Institute (ISI).

První kontakty členů naší skupiny s prof. Lauro se datují do poloviny osmdesátých let, kdy byl jedním z hlavních organizátorů symposia COMPSTAT'86 v Římě a umožnil na něm účast mnoha statistikům z Československa. Diskuse vedené na tomto kongresu vedly, mimo jiné, k jejich vstupu do IASC a de facto též k vytvoření naší odborné skupiny. To přineslo řadě pracovníků přístup k novým informacím a především k časopisům, tehdy v naší zemi nedostupným. A byl to právě prof. Lauro, kdo pro členy nejenom z ČSSR, ale i z celé tehdejší tzv. „východní Evropy“, vyjednal nejenom nižší členské poplatky, ale kdo je za nás (alespoň částečně) po řadu let hradil.

Po roce 1989, kdy byla řada „dřívějších problémů“ odstraněna, prof. Lauro, který byl v té době prezidentem IASC, podstatnou měrou inicioval a podstatně (morálně i finančně) pomohl s organizací první mezinárodní školy IASC o výpočetní statistice, jež se uskutečnila v Praze. Tyto mezinárodní školy se nyní pravidelně konají každé dva roky a jejich organizátoři jsou známi až do roku 2001. Na většině předchozích letních škol, a doufáme i budoucích, přitom členové naší skupiny vystupovali jako zvaní řečníci.

V současné době vzájemná výměna zkušeností probíhá především formou výměny jak přednášejících tak především formou výměny postgraduálních studentů a mladých asistentů univerzity Federico II. v Neapoli a Karlovy univerzity v Praze.

Posledním oceněným je prof. de Falguerolles z univerzity Paula Sabatiera v Toulouse. Prof. de Falguerolles je (spolu)autorem více než 100 publikací v daném oboru, školitelem aspirantů a studentů a organizátorem mnoha významných konferencí. Vedle této odborné činnosti též věnoval mnoho úsilí a práce v mezinárodních odborných organizacích, například jako předseda Evropského výboru IASC.

První kontakty členů naší skupiny s prof. de Falguerolles se vází k počátku osmdesátých let, kdy byl jedním z hlavních organizátorů symposia COMPSTAT'82 v Toulouse a umožnil na něm účast mnoha statistikům z Československa. Diskuse vedené na tomto kongresu, mimo jiné, v podstatě odstartovaly zájem o výpočetní statistiku u nás. V následujících letech nám prof. de Falguerolles pomáhal především při získávání chybějící literatury a tím, že zprostředkovával naši účast na zahraničních konferencích.

Po roce 1989 se prof. de Falguerolles, v té době předseda Evropského výboru IASC, více než podstatnou měrou zasloužil především o získání finančních prostředků a stipendií, jež umožnily řadě našich mladých kolegů účast na mezinárodních konferencích a letních školách pořádaných IASC.

Jak jsme uvedli výše, jedna z medailí byla in memoriam udělena doc. RNDr. Tomáši Havránkovi, DrSc., 1947–1991. Při této příležitosti se dne 10. března 1999 konal v ÚIVT AV ČR seminář věnovaný jeho památce, kterého se zúčastnilo asi šedesát účastníků. Ukázalo se tak, že ani osm let po jeho předčasné smrti na T. Havránka lidé nezapomněli. Na tomto semináři vystoupili

J. Antoch z MFF UK v Praze, P. Hájek, A. Sochorová a V. Šebesta z ÚIVT AV ČR, kteří připomněli nejenom některé Tomášovy matematicko-statistické výsledky, ale též jeho výrazné kladné povahové rysy. Vedle této čtveřice se „na dálku“, ale i zblízka prostřednictvím videa, zúčastnil též kolega Dan Pokorný z Ulmu, jehož „vzpomínkový“ dopis uveřejňujeme.

*Jaromír Antoch
předseda OS pro výpočetní statistiku*

* * *

Vážení kolegové, milí přátelé,

jsem nesmírně rád, že Matematická vědecká sekce JČMF oceňuje Tomáše Havráňka, a jsem zároveň nesmírně smutný, že on u toho není.

Tomáš Havránek byl kdysi vedoucím mé diplomové práce a já se jaksi necítím povolán jeho dílo shrnovat a hodnotit. Dovolte mi proto být dnes obzvláště nesystematický.

Když jsem se s Tomášem Havráňkem naposledy setkal v květnu 1991 v Heidelbergu na konferenci SoftStat, vůbec to nevypadalo, že by Tomášovi měly zbývat už jen týdny života. Naopak, sršel energií, plány a nadějemi do budoucna ve všech myslitelných dimenzích. Moje úplně poslední vzpomínka je, že z Heidelbergu, kde se mu velmi líbilo, strašně spěchal, aby byl na víkend u rodiny, a že s velkým zaujetím vybíral dárky pro svou ženu a dva syny.

Zájem publika konference SoftStat byl veliký, když Tomáš hovořil o své metodologii a o procedurách pro vyhledávání statistických modelů adekvátních pozorovaným datům a když nakouzl téma statistických algoritmů na paralelních procesorech. V procedurách, které vymyslel, se setkává algoritmické myšlení se statistickým citem a s vlastní filosofií analýzy dat. „Datanalyticky-filosofické“ je na nich především to, že neústí v jediné optimální řešení, ale že nabízí pluralitní možné pohledy na data a že nesnímají s uživatele odpovědnost za konečná rozhodnutí.

Na softwarové demonstraci pak Tomáš předváděl PC-verzi GUHA programů a program pro vyhledávání modelů, který z původní verze Davida Edwardse vyvinula Marta Horáková. V sále tentokrát seděla jen hrstka starých přátel přes kontingenční tabulky a muž pověřený hlídáním univerzitního počítače. Ten sledoval předvádění se zájmem, jehož intenzita byla až hádankou. Po demonstraci přišel s tím, že Tomáš vyřešil problémy, se kterými se on už rok velmi trápí, a byl potěšen, že si programy před smazáním z disku smí okopírovat.

Jedno odpoledne jsme navštívili s Tomášem a s kubánským světoběžníkem Juliem Valdezem heidelbergský zámek, kde je uvnitř největší vinný sud světa a venku dobrý výhled na město, které některými rysy vzdáleně připomíná Prahu. Tomáš se rozhovořil o architektonických stylech a o historii kraje tak zajímavě a zasvěceně, že by se jistě i leckterý z místních obyvatel mohl přiučit. To už byl takový zvyk pramenící z dávné lásky k historii umění, která se klidně mohla stát místo statistiky jeho osudem.

Předtím jsme se setkali na COMPSTATu v Dubrovniku v září 1990. Při procházce městem vyprávěl o historii vztahů mezi Chorvaty a Srby začínajíc jako vždy od Rakouska-Uherska. Na konferenci v přímořském hotelu vedli Tomáš a Jaromír Antoch horečnatá jednání ve snaze zajistit Československu dobré postavení v IASC. V oblasti mezinárodních vztahů ve výpočtové statistice byl Tomáš klíčovou osobností, protože si ve světě vážili jeho matematické kreativity, jeho zaujetí pro praktické otázky analýzy dat a jeho snahy o poučené (a ekonomicky pozitivě) používání statistického softwaru. V tomto ohledu byl jedné krve mimo jiné s tvůrci systému BMDP, o jehož rozšíření v Československu se podstatně zasloužil, ku prospěchu především kvalitě statistických aplikací. Jak mezinárodně důvěryhodná osobnost Tomáše Havránka, tak BMDP systém, který byl pohlcen a odsunut ekonomicky úspěšnějšími, českému statistickému světu chybí.

V předcházejících třech letech jsme se neviděli vzhledem k tehdejší velké vzdálenosti (v politické metrice) mezi Prahou a Ulmem. Během této doby vznikla jeho kniha o statistice, které se kolegové ujali a uvedli do konečné publikovatelné formy, za což jim budiž vysloven co nejvřelejší dík. Četl jsem z ní ještě v Praze první kapitoly, když kniha vznikala, a líbila se mi její koncepce, protože nabízela pohled na analýzu dat v jiné projekci, než je v učebnicích běžné. Tak v jedné kapitole se jednalo o problematiku popisu jedné pozorované veličiny s využitím přístupů parametrických, robustních i pořadových a byly popsány i explorativní deskriptivní přístupy. Jinde se hovořilo o srovnání dvou skupin atd. Toto členění problematiky odpovídá situacím v životě praktického statistika, který se svého svědomí ptá, jak analyzovat data, která někdo přinesl, a nikoli, kde ještě by se dala aplikovat daná třída metod. Kniha sepsaná v tomto duchu může sloužit jako „analýza dat čtená podruhé“.

V této oblasti silně ovlivnil všechny, kdo s ním někdy úžeji spolupracovali. Jeden z aspektů tohoto myšlení spočívá ve sféře řekněme statistické etiky. Statistika bývá často vykládána (nestatistiky, ba nematematiky) z pozic silně extrémních, kdy jsou buď jakékoli možné aplikace prakticky zakázány, nebo naopak je pod praporem explorativní analýzy vyzýváno k naprosté anarchii. Neortodoxní přístup je naproti tomu obtížný, neboť vyžaduje na jedné straně informovanost i vhled do statistických metod, na druhé straně statistickou zkušenost a cit pro data. Tomáš zde jako eticky pozitivní příklad rád uváděl výrok mariášníků z Poláčekových *Hráčů*, že „letmý pohled do listu soupeřova napoví víc než dlouhé filosofování“. Přistihl jsem se, že některé Tomášovy věty s oblibou říkám svým studentům, a zjistil jsem, že se jim líbí.

Havránek se nesmírně zasloužil o dialog analýzy dat jednak s jinými matematickými disciplínami, jednak s biologickými a lékařskými vědami. Vždy se snažil vysvětlovat, ne co všechno hezkého matematická statistika dokáže spočítat, ale které její principy jsou důležité. Tomáš tak přispěl k tomu, že v *Čechách zná každá babka statistiku lépe než římský kardinál*. Bylo mým životním štěstím, že jsem byl jednou výjimečně ve správném čase na správném místě. Zcela podstatnou část z toho nemnoha, co vím a umím v analýze dat, jsem pochytil od Tomáše na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let v době našeho společného působení v Centru biomatematiky ČSAV (založeném M. K. Chytilém).

Jedním z východisek Tomášovy vědecké práce byla teorie mechanizované formace hypotéz, na které spolupracoval zejména s Petrem Hájkem, vycházející z metody GUHA (založili Hájek, Havel a Chytil), ke které Hájek vytvořil obsáhlou neklasickou logickou teorii a které Havránek vdechl matematicko-statistickou a data-analytickou orientaci. Mezi první, z hlediska praktické použitelnosti možná trochu naivní variantou metody GUHA a svrchu zmíněnou Havránkovou vyhledávací procedurou existuje přímá genealogická linie.

Mezinárodní ohlas článků lze sledovat pomocí počítačově prováděné citační analýzy, kterou jsem na Tomášovu žádost v Ulmu nechal provést, a jejíž výsledky už Tomáš nedostal. Předběžná analýza odhadla, že počet článků, které Havránkovy práce citují, jde nejméně do stovek.

Vědecké vymýšlení bylo ve středu Tomášova zájmu. Je původcem mnoha nových nápadů a k mnohým druhé inspiroval. S houževnatostí a někdy až s překotnou rychlostí dotahoval své nápady do publikovaných článků. A se stejnou houževnatostí nutil i druhé, aby články, ke kterým je inspiroval, také publikovali. Ani on, ani nikdo z nás netušil, že k tomuto spěchu existuje pádný důvod.

Jsem nesmírně rád, že Matematická vědecká sekce Jednoty českých matematiků a fyziků se rozhodla Havránkovo dílo ocenit svou oborovou medailí. Tomáš Havránek chápal i tu sebeaplikovanější analýzu dat jako nedílnou součást matematiky a hledal souvislosti mezi matematickou statistikou a jinými odvětvími matematiky. Měl matematiku rád. Je hezké, když se láska oplácí.

*Dan Pokorný
Ulm, březen 99*

TPA '99

Ve dnech 20.–23. 9. 1999 se koná vědecko-pedagogický seminář TPA '99 ve Vamberku, chata Na vyhlídce. Námětem semináře je současný stav teorie pravděpodobnosti a jejich aplikací s přihlédnutím k inovaci výuky. Jsou vítány přednášky účastníků v češtině či slovenštině.

Účastnický poplatek 1 600.– Kč zahrnuje celodenní stravování a turistické ubytování ve dvou a třílůžkových pokojích, platí se při příjezdu.

Zájemci se přihlásí E-mailem na adresu

`benesv@karlin.mff.cuni.cz`

a sdělí název a délku případné přednášky do 30. 6.

*Viktor Beneš a Josef Štěpán
KPMS UK MFF Praha*

European Mathematical Society

Z obsahu EMS Newsletter No. 30, December 1998

Editorial: European Mathematical Society, a Personal View (*A. Lahtinen*)
EMS Council Meeting in Berlin
Fourth European Mathematical Congress
Committee on Applications on Mathematics
Interview with Prof. Mark Davis
Interview with Prof. Sir Christopher Zeeman
Interview with Alexis Bonnet
Obituary: Dame Mary Cartwright, DBE
EMS Lectures
The Jahrbuch Project
1999 Euresco Programme
Euronews
Problem Corner
Reviews

Z obsahu EMS Newsletter No. 31, March 1999

A Message from the Editor-in-Chief
Editorial by the new President, Rolf Jeltsch
EMS News
3rd European Congress of Mathematics
Caring for the mathematical past: a recent British experience
Interview with Robert M. Mattheij, President of ECMI
World Mathematical Year 2000: Poster Competition
The impact on mathematics of political changes in Eastern Europe
1999 anniversaries: Marta Agnesi and Hilbert's 'Geometrie'
Societies: The Union of Bulgarian Mathematicians
London Mathematical Society: De Morgan House
Obituary of André Weil: Beyond the frontier of numbers
Oberwolfach Programme 2000
Call for proposals for the Banach Center, Warsaw
Forthcoming conferences
Recent Books

3rd European Congress of Mathematics Barcelona, July 10th to 14th, 2000

First announcement

Organized by the Societat Catalana de Matemàtiques,
under the auspices of the European Mathematical Society

Congress web site: <http://www.iec.es/3ecm/>
or also: <http://www.si.upc.es/3ecm/>

Congress e-mail: 3ecm@iec.es

Plenary speakers

- Robbert Dijkgraaf (Universiteit van Amsterdam)
- Hans Föllmer (Humboldt-Universität zu Berlin)
- Hendrik W. Lenstra, Jr. (University of California at Berkeley and Universiteit Leiden)
- Yuri I. Manin (Max-Planck-Institut für Mathematik, Bonn)
- Yves Meyer (École Normale Supérieure de Cachan)
- Carles Simó (Universitat de Barcelona)
- Marie-France Vignéras (Université de Paris 7)
- Oleg Viro (Uppsala Universitet and POMI St. Petersburg)
- Andrew J. Wiles (Princeton University)

Scientific programme

The programme of the Congress includes nine plenary lectures, thirty invited lectures in parallel sessions, lectures given by the EMS prize winners, mini-symposia, round table discussions, and poster sessions. As in previous European Congresses, a number of prizes will be awarded to mathematicians under the age of 32. Mini-symposia are a new feature of the 3ecm; several current, interdisciplinary topics will be selected by the Scientific Committee. Short communications by participants will be possible in the form of posters. Demonstrations of mathematical software, video and multimedia are also planned.

Committees

- The Scientific Committee is chaired by Sir Michael Atiyah (University of Edinburgh).
- The Prize Committee is chaired by Jacques-Louis Lions (Collège de France).
- The Round Table Committee is chaired by Miguel de Guzmán (Universidad Complutense de Madrid).
- The Organizing Committee is chaired by Sebastià Xambó Descamps (Universitat Politècnica de Catalunya).

Pre-registration

If you wish to receive the Second Announcement and information about the 3ecm by e-mail, please pre-register via the web site <http://www.iec.es/3ecm> (if you have not done so already). Pre-registration is

free and implies no obligation whatsoever. In order to become a participant in the 3ecm, subsequent full registration and payment of the registration fee are necessary. Pre-registration is also possible by e-mail to 3ecm@iec.es, or by ordinary mail to the Societat Catalana de Matemàtiques (see address below). Please indicate your name, institution, full mailing address, e-mail address, and scientific fields of interest (one or several fields may be chosen from the list given at the end of this message).

Registration

The period for registration for the 3ecm will begin in the Autumn of 1999. Detailed information about the registration process will be given in the Second Announcement and posted on the web site.

Continuing the tradition set by the previous European Congresses, the Organizing Committee will secure funds for conference grants covering registration and/or accommodation expenses. Deadlines for applications will be specified in the Second Announcement.

Call for posters

All registered participants will have the opportunity to present their mathematical work in the form of a poster. Decisions on acceptance will be made by the Organizing Committee on the basis of an abstract which should reach the organizers before April 1, 2000. Acceptance will be confirmed before April 20, 2000.

Accepted posters will be grouped according to subject. Authors will be asked to be present and available for questions and discussions during a specified period (yet to be determined). Abstracts of accepted posters will be available through the web site of the Congress.

It is strongly recommended that abstracts be submitted electronically by using the form provided on the web site <http://www.iec.es/3ecm/posters.htm>. Abstracts may also be sent by e-mail to posters.3ecm@upc.es, with the Subject field containing exclusively the relevant section number (see the list of scientific topics below). Please follow the instructions given on the Congress web site. If electronic submission is not possible, the following mail address should be used: Posters 3ecm (Prof. Josep M. Font), Facultat de Matemàtiques, Universitat de Barcelona, Gran Via 585, E-08007 Barcelona, Spain.

Call for presentations of mathematical software

A session on mathematical software will take place during the Congress. In this session, mathematical software systems relating to all fields of mathematics, and applicable to a variety of purposes, will be presented.

The scheduled length of a presentation including discussion will be 30 minutes. The systems presented should meet the highest standards with respect to mathematical content and technical quality in design and implementation. Public domain software will be given preference over commercial software. The Organizing Committee will evaluate and select a number of contributions according to

criteria of mathematical originality, novelty and range of applications, bearing in mind the thematic balance of the session.

Submissions must be received by the organizers before February 1, 2000. They may be made electronically by using the form provided on the web page <http://www.iec.es/3ecm/mathsoft.htm>, or by e-mail to mathsoft.3ecm@upc.es, with a Subject field containing exclusively the word `mathsoft`. The following mail address can also be used for submission or to send complementary material: Mathsoft 3ecm (Prof. Santiago Zarzuela), Facultat de Matemàtiques, Universitat de Barcelona, Gran Via 585, E-08007 Barcelona, Spain. Contributors will be informed of the acceptance or rejection of their submission by April 1, 2000.

Submissions should be written in English, indicating the name and affiliation of the contributors. They should include clearly explained information about the foundations with regards to the systems, the fields of application, the targeted user community, the software design and techniques, and the availability of the software. A URL would also be very useful.

Additional information will be available on the Congress web site. The e-mail address mathsoft.3ecm@upc.es may be used to contact the organizers or to ask any related questions.

Call for video and multimedia

In addition to the Scientific Programme, the 3ecm is organizing several complementary activities and cultural events. One of these is the preparation and production of a DVD containing both short videos and multimedia with mathematical content. This DVD will be exhibited in several general public sessions. It will also be available to individuals at various places throughout the 3ecm site. Submission of contributions for this DVD may be made from all areas of mathematics.

Selected short videos and multimedia will be combined in a DVD. The size of each contribution must be of the equivalent of approximately 5 minutes of video at most. Larger special contributions may also be considered. Contributions should be of interest to a broad audience, and meet the highest standards with respect to mathematical content, visualization techniques, artistic design and availability. The Organizing Committee will evaluate and select a number of contributions according to quality, interest, originality and thematic balance. Non-commercial contributions will be given preference.

Submissions must be received by the organizers before February 1, 2000. They should be sent by ordinary mail to: Video 3ecm (Prof. Santiago Zarzuela), Facultat de Matemàtiques, Universitat de Barcelona, Gran Via 585, E-08007 Barcelona, Spain. Each entry should include a complete signed submission form written in English. Submission forms are available at <http://www.iec.es/3ecm/video.htm>, where additional detailed information about how to submit may be found. Contributors will be informed of the acceptance or rejection of their submission by April 1, 2000.

The e-mail address video.3ecm@upc.es may be used to contact the organizers of this complementary activity or to ask any related questions.

Satellite activities

The following is a list of satellite activities which have been acknowledged by the 3ecm Executive Committee by April 1999. Proposals for further satellite congresses or other mathematical events will be welcome until February 1, 2000. They should be communicated to the President of the Organizing Committee, either by e-mail to 3ecm@iec.es or to the Societat Catalana de Matemàtiques (see address below). More detailed indications about submission of proposals for satellite activities are given on the Congress web site.

The Executive Committee of the 3ecm offers the following advantages to organizers of satellite activities. A summary of information about each satellite activity will be freely distributed through the printed and electronic systems of the 3ecm. The reduced registration fee offered to participants of the 3ecm registered before April 2000 will be extended until the beginning of the 3ecm for satellite activity participants. Addresses of participants of satellite activities may be included in the mailing list of the 3ecm for distribution of information.

- Summer School on Interactions between Algebraic Topology and Invariant Theory. Ioannina, Greece, June 26 – July 1, 2000. Contact: Nondas Kechagias (University of Ioannina), nkechag@cc.uoi.gr.
- Functional Analysis Valencia 2000, an International Functional Analysis Meeting on the Occasion of the 70th Birthday of Professor Manuel Valdivia. Valencia, July 3–7, 2000. Contact: José Bonet (Universidad de Valencia), vlc2000@mat.upv.es, or Klaus D. Bierstedt (Universität Paderborn), vlc2000@uni-paderborn.de. Web site: <http://www.upv.es/VLC2000/>.
- 6th International Conference on Harmonic Analysis and Partial Differential Equations. El Escorial, Madrid, July 3–7, 2000. Contact: Eugenio Hernández (Universidad Autónoma de Madrid), eugenio.hernandez@uam.es.
- Alhambra 2000, a joint Mathematical European-Arabic Conference. Granada, July 3–7, 2000. Promoted by the European Mathematical Society within the activities of the World Mathematical Year 2000. Contact: Ciferino Ruiz (Universidad de Granada), alhambra2000@ugr.es. Web site: <http://www.ugr.es/alhambra2000/>.
- EVEQ 2000, International Summer School on Evolution Equations. Prague, Czech Republic, July 3–7, 2000. Contact: Hana Petzeltová (Academy of Sciences), petzelt@math.cas.cz.
- Colloquium on Number Theory. Debrecen, Hungary, July 3–7, 2000. Contact: Attila Pethő (Lajos Kossuth University), nt2000@math.klte.hu.
- First Euro-Mediterranean Topology Meeting, Bellaterra, July 4–7, 2000. Contact: Carlos Broto (Universitat Autònoma de Barcelona), broto@mat.uab.es.
- cem 2000, Congrés d'Educació Matemàtica, I Jornades d'Educació Matemàtica a Catalunya. Mataró, July 3–5 or 5–7, 2000. Contact: Xavier Vilella (FEEM-CAT), xvilella@pie.xtec.es.
- Distributions with Given Marginals and Statistical Modelling. Barcelona, July 17–19, 2000. Contact: Carles M. Cuadras (Universitat de Barcelona), carlesm@bio.ub.es.

- I Colloquium on Lie Theory and Applications. Vigo, July 17–22, 2000. Contact: Ignacio Bajo or E. Sanmartín (Universidad de Vigo), clieta@dma.uvigo.es. Web site: <http://www.dma.uvigo.es/clieta/index>.

Accommodation

A list of hotels of various categories will be offered in the Second Announcement, together with instructions for reservation. A large number of rooms at low prices will be available in student residences.

List of scientific topics

For organizational purposes, the following numbered list of scientific fields has been established:

1. Logic and Foundations	8. Ordinary Differential Equations and Dynamical Systems
2. Algebra. Number Theory	9. Partial Differential Equations
3. Algebraic and Analytic Geometry	10. Functional Analysis
4. Differential Geometry	11. Complex Analysis
5. Topology	12. Probability and Statistics
6. Discrete Mathematics and Computer Science	13. Real Analysis
7. Modelization and Simulation	14. Mathematical Physics

Contact address

Societat Catalana de Matemàtiques, Institut d'Estudis Catalans, Carrer del Carme, 47, E-08001 Barcelona, Phone: +34 93 270 1620, Fax: +34 93 270 1180, Congress e-mail: 3ecm@iec.es

Call for Marie Curie Fellowships

Dear Corporate Member Society,

would you please use your information system to inform as many possible applicants for the Marie Curie Fellowship system which I describe below. Please observe, that these Fellowships are open for all subjects. However this should not discourage any possible applicant because the allocation for any subject is proportional to the number of applicants in the field.

Call for Marie Curie Fellowships:

Within the 5th framework program the system of Marie Curie Fellowships are set up. There are the following categories:

- Marie Curie Individual and Return Fellowships,
- Marie Curie Experienced Researchers
- Marie Curie Industry Host Fellowships
- Marie Curie Development Host Fellowships
- Stays at Marie Curie Training Sites

Fellows who can participate in the scheme are either:

(i) postgraduate researchers; these are holders of a degree, obtained from a university or equivalent institution of higher education, which qualifies the holders to embark directly on a doctorate or equivalent degree;

(ii) young researchers with the necessary research experience; these are typically researchers with a doctoral degree or at least four years of full-time research experience at post-graduate level other than doctoral studies or

(iii) experienced researchers; these are typically researchers with at least 10 years of research experience at post-doctoral level or 14 years at post-graduate level. Applications from female scientists will be encouraged.

Hosting institutions have to be active in research and have to be located in a Member State or an Associated State.

The first deadline for submission of Individual, Return and Experienced Fellowships was 17 May, 1999. Note that there will be one call only but it will remain open till the final evaluation session for the Individual, Return and Experienced Researchers fellowship schemes. Proposals can be submitted anytime before this date. They will be evaluated at regular intervals. The deadlines are approximately every half year, the last being on 13 March 2002.

For more details see the cordis server: <http://www.cordis.lu>

In particular http://www.cordis.lu/improving/src/hp_mcf.htm

Clearly in this short notice we cannot not give full justice to the detailed description given in the 5th framework program.

Best Regards

Rolf Jeltsch
President of the EMS

EMS Summer Schools – call for proposals

The European Mathematical Society has been running a successful series of Summer Schools for some years now. Readers of the Newsletter will recall, for example, Newsletter reports on a 1996 Summer School in Hungary on Algebraic Geometry [issue 20, page 22] and a 1998 Summer School on Wavelets in Analysis and Simulation in France [issue 29].

The series is intended to include at least two summer school each year, preferable at least one in Pure Mathematics and at least one in Applied Mathematics. With this activity, the Society aims to encourage young European mathematicians to meet and study together current developments in Mathematics and its applications.

The Society's Summer School Committee will consider sponsoring proposals for summer schools fully organized by other institutions. To meet the EMS expectations, each school should be at pre-doctoral level, last from 2 to 3 weeks, and have 100–200 participants—mainly graduate students or young mathematicians coming from several European countries. Costs of participation should be kept low, and (if possible) grants should be available to people from countries which cannot afford any financial support. The EMS will guarantee its moral support to the selected schools, plus advertising within the European Mathematical community; it will also do its best to help the organizers to raise funds.

Topics (which may be single or composite) for summer schools, the sites, and the organizers of the schools are likely to vary from year to year to cover a wide range of the subject.

The Society is now inviting proposals for at least two Summer Schools for 2001. Proposals should contain at least: the topic (title and short description), names of likely lecturers, the site, the timing, anticipated costs, conditions for participants, organizing committee membership, and name and address of the organizer submitting the proposal.

Please send proposals to: Professor D A Brannan, Faculty of Mathematics and Computing, The Open University, Walton Hall, Milton Keynes MK7 6AA, United Kingdom, Fax: +44 1908-652140, Email: d.a.brannan@open.ac.uk

If possible by 30th September 1999. The Committee would hope to decide on proposals within a month or so.

David A Brannan
Secretary of the EMS

ICM 2002

E-mail information service of the
International Congress of Mathematicians
Berlin, Germany, August 18–27, 1998
and

E-mail information service of the
International Congress of Mathematicians
Beijing, China, August 20–28, 2002

36th ICM98 Circular Letter and 1st ICM2002 Circular Letter

Dear colleague:

This a joint Circular Letter from the organizers of ICM'98 in Berlin and the organizers of the next International Congress (ICM2002) in Beijing.

The ICM'98 organizers would like to thank again all those mathematicians who have participated in ICM'98 and made this congress an outstanding event. We do hope that you all enjoyed this meeting and that you are considering taking part in the next International Congress in Beijing.

Those mathematicians on the current ICM'98 mailing list who were unable to participate in ICM'98 might want to consider to travel to Beijing in 2002 and to prepare for the trip by gathering information from the organizers of ICM2002.

This is why the two Organizing Committees write this joint Circular Letter. It is the last Circular Letter of ICM'98 and the first of ICM2002.

The next International Congress of Mathematicians, ICM2002, will be held at the Beijing International Convention Center, Beijing, China, August 20–28, 2002.

The server of ICM2002 has been put into operation, and an e-mail service has been set up to push all information to your desktop. We invite you to visit the website of ICM2002 at <http://icm2002.org.cn/> and make a preliminary registration to keep you informed. For further inquiries, you may send an e-mail to cms@math08.math.ac.cn.

To make life easy for the subscribers to the ICM'98 mailing list who are also interested in ICM2002, the ICM'98 organizers propose the following procedure.

For all those who are on the ICM'98 mailing list (i.e., who receive the current e-mail) it is not necessary to make the preliminary registration, unless you would like to change your data (e.g., because you moved). The ICM'98 organizers will forward the data of the members of the current mailing list, which includes the participants of ICM'98, to the ICM2002 organizers in Beijing.

All those who are not interested in the ICM2002 Circular Letters and want to be removed from the mailing list are asked to send an e-mail to:

icm98@zib.de with SUBJECT: REMOVE

We will remove all those persons from the list who have requested this by the end of May, 1999. We assume that all other persons are interested in ICM2002 and will forward their data to the ICM2002 organizers in Beijing in June, 1999.

We hope that this procedure is acceptable.

We are all looking forward to meeting you in Beijing in 2002.

Martin Groetschel

President of the ICM'98

Organizing Committee

Kung Ching Chang

President of the ICM2002

Organizing Committee

Malý průvodce Prahou Alberta Einsteina (1911–1912)

Alena Šolcová

Dne 14. března 1999 uplynulo 120 let od narození Alberta Einsteina. Podrobnosti o průběhu slavnostního semináře uspořádaného při této příležitosti a o odhalení pamětní desky najdete v [17], [18]. Před přípravou oslav tohoto výročí jsme se pokusili najít odpověď na otázku, která místa v dnešní Praze připomínají jeho pražský pobyt. Einstein zde působil jako profesor teoretické fyziky a strávil v Praze poměrně krátké ale pracovní významné období — tři semestry, celkem 16 měsíců, od dubna 1911 do července 1912.

Brzy po příjezdu se usadil s rodinou v novostavbě domu v tehdejší Třebízského ulici čp. 1215 na Smíchově v Praze 5. Dnes se ulice jmenuje Lesnická, dům má orientační číslo 7. Na fasádě vlevo od vchodu do domu visí zdařilá busta z dílny akad. sochaře Milana Bandy (* 1941) a architekta Ivana Hněvkovského (* 1943). Byla odhalena v předvečer Einsteinových stých narozenin 13. března 1979.

Vypravme se krok za krokem po jeho stopách. Odtud se Einstein často vydával pracovat:

1. do Klementina
2. do Fyzikálního ústavu Německé univerzity v Praze ve Viničné ulici č. 7 (dnes budova Přírodovědecké fakulty UK).

1. Cestou do Klementina

Podle zmínky o pěkném výhledu z balkonu na Vltavu v Einsteinově korespondenci a podle toho, že dům byl již tehdy vybaven elektrickým výtahem, takže i paní Mileva Einsteinová, trpící již dříve artrózou, se mohla bez větších obtíží dostat s dětmi domů, je pravděpodobnější, že Einsteinovi užívali byt ve 4. patře vlevo než byt v mezzaninu téhož domu, jak se také uvádí. V bytě ve čtvrtém patře bydlí dnes potomek původních majitelů domu. Skupina domů kolem je nedoceněným skansenem pozdní secese, která vyniká pozoruhodným střídáním geometrických a rostlinných ornamentů.

Z počátku Einstein přednášel v Klementinu. Nebylo to daleko. Z Lesnické ulice zabočil na Janáčkovo nábřeží, minul most Legií, prošel parkem a tichým náměstím na Kampě, po schodech vystoupil na Karlův most a prošel pod staroměstskou mosteckou věží do Klementina.

V Klementinu přednášel ve Slovanské knihovně (mechaniku kontinua a kinetickou teorii tepla, 5 hodin týdně).

Takto vzpomíná profesor matematiky Gerhard Kowalewski na jednu z jeho přednášek:

„Celá pražská vědecká inteligence se shromáždila a zaplnila největší sál, který je možno v ústavu nalézt. Svým prostým vystupováním si Einstein získal srdce všech posluchačů. Na věci všedního života se díval s nadhledem. To, co se zdálo průměrnému jedinci důležité, nemělo pro něj význam. Snad proto pohrdal všemi triky řečnického umění. Hovořil však živě a jasně, nešroubovaně, přirozeně a co chvíli osvěžoval svůj výklad humorem. Mnohý z posluchačů byl nepochybně udiven tím, že teorie relativity je vlastně docela jednoduchá věc“

Tato přednáška se však konala již ve Fyzikálním ústavu ve Viničné ulici.

2. Na cestě do Viničné ulice č. 1594/7

Z Lesnické ulice č. 7 zabočil vpravo na Janáčkovo nábřeží k mostu Palackého. Tehdy Smíchov nebyl součástí Prahy, proto na mostě musel projít kolem úředníků, kteří vybírali akcíz z potravin přivážených do Prahy. Když měl s sebou větší svačinu, musel platit. Dále postupoval do kopce ulicí Na Moráni na Karlovo náměstí kolem Faustova domu, pak Kateřinskou ulicí do tiché Viničné ulice č. 7. Pracovnu měl pravděpodobně ve druhém patře, často studoval v knihovně a později přednášel také v přízemí.

Ve vstupní hale dnešní Přírodovědecké fakulty je od roku 1965 osazena pamětní deska. Jejím autorem je akad. sochař Petr Šturma (* 1930), známý tvorbou prostorových plastik v duchu kubismu. Je také autorem busty svého prastrýce, profesora matematiky a rektora Univerzity Karlovy Karla Petra, která je umístěna v Národní galerii a v Galerii hl. m. Prahy. Deska Albertu Einsteinovi byla odhalena 2. června 1965.

Kde nalézal odpočinek a příležitost k diskusím?

Ve stejnou dobu jako Einstein byl v Praze jmenován profesorem indologie Moritz Winternitz, s nímž se Einstein velmi rychle spřátelil. U Winternitzů strávil Einstein mnohá nedělní odpoledne. Winternitzovi měli 5 dětí, které si Albert Einstein oblíbil, rád jim dával různé logické hlavolamy k vyřešení. Nejstarší Arthur studoval matematiku, později byl profesorem matematiky na pražské Německé univerzitě, od roku 1939 žil v Oxfordu.

Společně s rodinou Winternitzů navštěvoval dům v Mezibranské ulici č. 63, kde bydlela švagrová prof. Winternitze, Ottilie Nagelová. Tato přísná učitelka hudby doprovázela na klavír Einsteina hrajícího na housle při rodinných nedělních svačinách.

Místem častých setkání s přáteli Georgem Pickem, Maxem Brodem a dalšími byla kavárna Louvre na dnešní Národní třídě.

Nedávno zesnulý profesor Vlastimil Pták nás upozornil na vzpomínky profesora astronomie Wáclava W. Heinricha, který s Einsteinem chodíval diskutovat do střediska pražské bohémy do Montmartru v Řetězové ul. na Starém Městě.

Někdy Einstein zabloudil též do slavné kavárny Arco u Masarykova nádraží na rohu ulic Dlážděná a Hyberské.

Procházky se syny Hansem Albertem (tehdy asi sedmiletým) a s jednoročním Eduardem ho často zavedly do Kinského zahrady. Také se rád procházel Petřínem.

Nová pamětní deska na Staroměstském náměstí

Einstein byl častým návštěvníkem úterků v salónu Berty Fantové na Staroměstském nám. 551/17. Kromě rozmluv s přáteli zde hrával na housle. Max Brod jej doprovázel na klavír. Přitom ho po očku pozoroval a představoval si jej jako Keplera v nově připravovaném románu *Tychonova cesta k Bohu* (Tycho Brahes Weg zu Gott). K postavě Johanna Keplera přispěl též některými vlastnostmi Brodův blízký přítel, spisovatel Franz Werfel, jak je všeobecně známo. Do salónu Berty Fantové zavedl Alberta Einsteina jeho starší kolega Georg Pick (viz [10], [16]), o němž se ve vzpomínkách Philipa Franka dočteme:

„Z nejbližších kolegů Einsteina nejsilněji přitahoval matematik Georg Pick. Byl asi o dvacet let starší než Einstein a byl mimořádnou osobností jako člověk i jako vědec. Pick byl především tvořivým mozkem v matematickém výzkumu. Ve svých velmi stručných článcích publikoval mnoho přesných myšlenek, které byly později rozvinuty jinými v nezávislé oblasti matematiky. ...“ (Frank [3] podle Bičáka [1], str. 49)

V dlouhých rozmluvách G. Pick navrhl Einsteinovi, aby uvažoval o „absolutním diferenciálním počtu“ italských matematiků G. Ricciho-Curbastra a T. Levi-Civity jako vhodném matematickém nástroji k nalezení odpovědi na jeho otázky. Krátce po přestěhování do Curychu, Einstein v korespondenci sděluje, že dospěl do další etapy v řešení problému (viz např. [11]). Matematickou formulaci obecné teorie relativity pak rozvíjel se svým curyšským přítelem ze studií, profesorem geometrie Marcelem Grossmannem.

Nová pamětní deska je na fasádě domu U jednorozce na Staroměstském nám. umístěna vpravo od pozdně renesančního portálu z dílny Benedikta Rieda ¹⁾. Einsteinův pohled směřuje k orloji, ke starobylému časoměrnému přístroji. Bronzový reliéf připomíná krátkou dobu Einsteinova pobytu v Praze, jeho první úvahy o obecné teorii relativity, ohyb světelného paprsku v gravitačním poli Slunce nad Karlovým mostem, po němž Einstein procházel cestou do Klementina a rozmýšlel své přednášky. Most symbolizuje spojení mezi tvořivou fantazií a základem vědeckého poznání. Vrypy symbolů na desce mají připomínat čáry na černé tabuli, z nichž výrazně vystupuje Albertovým rukopisem $E = \mathcal{M}c^2$ a tvar houslí, jejichž struny se rozechvívaly v salonu Berty Fantové ²⁾. Obrys houslí a jejich otvory kafkovsky paradoxně vzbuzují u jedněch dojem vzdálené melodie a u druhých pak symbol integrálu

připomíná nekonečné numerické výpočty a náročné řešení fyzikálních úloh matematickými metodami.

Autorem pamětní desky je Zdeněk Kolářský (* 1931), rodák z Kostelce nad Orlicí, známý tvorbou medailí, mincí, znaků měst, insignií fakult apod. K umístění desky v prostoru slavného Staroměstského náměstí došlo na podnět RNDr. Michala Křížka, DrSc., z Matematického ústavu AV ČR a autorky tohoto textu. Deska byla zhotovena na náklady Magistrátu hl. města Prahy. Byla odhalena 14. března 1999 primátorem hl. m. Prahy ing. arch. Janem Kaslem za přítomnosti předsedy AV ČR prof. ing. Rudolfa Zahradníka, DrSc., děkana MFF UK prof. RNDr. Bedřicha Sedláka, DrSc., a dalších (viz [17]). Odhalení předcházelo slavnostní seminář v Modré posluchárně Karolina (viz [18]).

Poslední Einsteinova návštěva

V roce 1921 Albert Einstein navštívil Prahu, pokud víme, naposledy. Podle zpráv pamětníků měl přednášku v dnešní budově techniky v Husově ulici a pro Spolek Germania v Krakovské č. 16. Na tuto přednášku kdysi vzpomínal profesor astronomie Josef M. Mohr. Einstein také jistě zašel do salónu k Fantům. Vzpomněl na Georga Picka, který sídlil na Vinohradech. Matematický ústav Německé univerzity byl tehdy v Budečské ulici. Ve stejném domě byly donedávna pracovny Astronomického ústavu AV ČR. Navštívil i Fyzikální ústav Univerzity Karlovy. Podle vzpomínek Frankových přespával ve Viničné ulici v místnosti Fyzikálního ústavu u Philipa Franka na pohovce.

Nejste již unaveni dlouhým putováním Prahou? Pokud ne, můžete se ještě vypravit do Petrovic v Praze 10, kde jsou ulice pojmenovány podle známých fyziků a matematiků. Jedna z nich je Einsteinova.

¹⁾ Benedikt Ried (1454–1534), německý architekt, mistr pozdně gotické klenby Vladislavského sálu, dokončil též chrám sv. Barbory v Kutné Hoře.

²⁾ Berta Fantová (1865–1918), matka profesora Otto Fanty, viz dopis Maxe Broda F. Kafkovi z 20. 12. 1918, MB–FK Příkladství, Hynek, Praha, 1998, str. 212.

Nakonec se vraťme na Smíchov do blízkosti Einsteinova tehdejšího domova, kde jeho vycházky začínaly. Naproti domu, v němž Einsteinovi bydleli (Lesnická 8), najdete v přízemí pizzerii Grande, kde se pozorný majitel rozhodl zřídit Einsteinův salónek vybavený plastikou Alberta Einsteina od Zdeňka Kolářského a dobovými fotografiemi z různých období Einsteinova života.

Pobyť v Praze byl pro Einsteina spojen s počátky hledání matematického aparátu pro obecnou teorii relativity. Jeho myšlenky dodnes ovlivňují nejen vývoj úzkého vědního oboru, ale patří do kulturního dědictví celé společnosti. Praha je jen jedním z několika míst v Evropě, kde Einstein působil. Podobně jsou Einsteinovy kroky připomínány pamětními deskami a památníky i v dalších městech, např. v Bernu, Curychu, Ulmu, Berlíně, Caputhu.

Literatura:

- [1] Bičák, J. (ed.): *Einstein a Praha. K stému výročí narození Alberta Einsteina*. JČSMF, Praha, 1979
- [2] Brod, M.: *Tychona Brahe cesta k Bohu* (z originálu „*Tycho Brahes Weg zum Gott*“ přel. A. Wenig), Topič, Praha, 1917
- [3] Frank, Ph.: *Einstein, his life and times* (německý překlad Vieweg, Braunschweig, 1979). Alfred A. Knopf Inc., New York, 1947
- [4] Havránek J.: *Ke jmenování Alberta Einsteina profesorem v Praze*. Acta Universitatis Carolinae Pragensis, Fasc. 1, Příspěvky k dějinám University Karlovy, vol. XVII, Praha, 1977, 105–130
- [5] Havránek J., Šolc, M., Grygar, J.: *V Praze o Einsteinovi a o Einsteinovi v Praze*. Vesmír 58 (1979) 178–183.
- [6] Havránek J.: *Materiály k Einsteinovu pražskému působení z Archivu University*. Acta Universitatis Carolinae Pragensis, Fasc. 1, Příspěvky k dějinám University Karlovy, vol. XX, Praha, 1980, 109–134
- [7] Herneck, F.: *Albert Einstein — ein Leben für Wahrheit, Menschlichkeit und Frieden*. Berlin, 1963
- [8] Highfield, R., Carter P.: *Soukromý život Alberta Einsteina*. Lidové noviny, Praha, 1994
- [9] Hlavatý, V.: *Geometry of Einstein's Unified Field Theory*. P. Noordhoff Ltd., Groningen, 1958
- [10] Netuka, I.: Georg Pick, matematický kolega Alberta Einsteina PMFA 44 (1999), ... v tisku
- [11] Pais, A.: „*Subtle is the Lord ...*“ *The Science and the Life of Albert Einstein*. Oxford University Press, Oxford–New York–Toronto–Melbourne, 1982
- [12] Reichinstein, D.: *Albert Einstein, Sein Lebensbild und seine Weltanschauung*. Dritte vermehrte und verbesserte Auflage. Life and Times, Prag (něm. překlad Vieweg, Braunschweig, 1979)
- [13] Seelig, C.: *Albert Einstein — Eine dokumentarische Biographie*. Zürich, Stuttgart, Wien, 1954
- [14] Schilpp, P. A.: *Albert Einstein: Philosopher–Scientist* Harper–Torchbooks, New York, 1959
- [15] Strohs, S.: *Josef Winternitz a teorie relativity* Filosofía, Praha, 1995
- [16] Šolcová, A., Křížek, M.: *Čas plyne, jméno zůstává: Albert Einstein*. Pokroky matematiky, fyziky a astronomie 43 (1998), 265–277
- [17] Šolcová, A., Křížek, M.: *Nová deska na počest Alberta Einsteina*. Pokroky matematiky, fyziky a astronomie 44 (1999), č. 3
- [18] Šolcová, A.: *Seminář ke 120. výročí narození A. Einsteina*. Pokroky matematiky, fyziky a astronomie 44 (1999), č. 3